

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

ตายแล้วไปไหน

วันนี้เป็นวันมหามงคลแก่พี่น้องชาวอุตรเรามากที่สุดทีเดียว โดยทูลกระหม่อมฟ้าหญิงจุฬาภรณ์ท่านเสด็จมาโปรด เยี่ยมพี่น้องชาวอุตรเรา แล้วเข้ามาฟังอรรถพิงธรรมสำนักวัดป่าบ้านตาด นับเป็นสิริมงคลอย่างมากทีเดียว การที่จะได้ยินได้ฟังอรรถธรรมตามบาลีท่านว่าไว้ กิจฉะ ธมฺมสฺสวณฺเณ การจะได้ยินได้ฟังอรรถธรรมนี้ยากนักยากหนา แต่ทุกวันนี้ธรรมก็เพื่อ มนุษย์ก็เพื่อ ต่างอันต่างเพื่อ ธรรมนั้นท่านเลิศเลอมาตั้งแต่เดิม แต่มาคลุกเคล้ากับมนุษย์ที่เพื่อ ๆ นี้ ธรรมก็เลยกลายเป็นของเพื่อไปตาม เพื่อจะให้เป็นสิ่งที่ดึงดูดสมศักดิ์ศรีของธรรมแล้ว พวกเราทั้งหลายควรจะปฏิบัติปรับปรุงตัวเองให้เป็นคนดี จะเข้ากันได้สนิทกับพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาของท่านผู้เลิศเลอ

คือพระพุทธเจ้าเป็นศาสดาที่เลิศเลอ ในโลกทั้งสามนี้กราบไหว้พระพุทธเจ้าทั้งนั้น ไม่มีใครจะเยอหยิ่งได้เลย เพราะธรรมเป็นของเลิศเลอ พระพุทธเจ้าทรงครองธรรมอันเลิศเลอ ก็กลายเป็นศาสดาองค์เลิศเลอขึ้นมา ธรรมที่แสดงออกแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายพุทธบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี แต่ก่อนมีภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ได้ยินได้ฟัง สำเร็จเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมาจำนวนไม่น้อย ตำรับตำราท่านแสดงไว้ คือองค์ศาสดาเป็นคลังแห่งธรรมที่เลิศเลอ ทรงกระจายออกไปที่ไหนก็เป็นธรรมที่เลิศเลอ ประพรมพวกบรรดาสัตว์ทั้งหลายให้ได้รับความยิ้มแย้มแจ่มใสเบิกบานภายในจิตใจ รู้เนื้อรู้ตัวในการจะประพฤติตัวเป็นคนดี และละชั่วไปเป็นลำดับลำดับตามสายธรรมที่ทรงแสดงไว้เรียบร้อยแล้ว

เมื่อเราได้นำธรรมนี้เข้ามาประดับตน ไม่มีอะไรจะสวยงามยิ่งกว่าธรรมประดับใจประดับกาย วาจา ความประพฤติ หน้าที่การงาน เมื่อมีธรรมเข้าแทรกแล้วสวยงามทั้งนั้น ถ้านอกจากธรรมแล้วกิเลสตัวสกปรก ติดเปื้อนที่ตรงไหน ต้องได้ชะได้ล้างกันเต็มเหนี่ยว โลกเขารังเกียจกันในเรื่องสกปรกทั้งหลาย เข้ามาแปดเปื้อนร่างกายนี้เขารับเช็ดรีบล้าง แต่กิเลสเข้าพัวพันกับจิตใจวันยังค่ำคืนยังรุ่ง ไม่มีใครสนใจจะชำระล้างให้เป็นของสะอาดขึ้นมาบ้างเลย เสียตรงนี้ละ พวกเราชาวพุทธให้นำธรรมนี้เข้าไปชะล้างจิตใจ ให้อยู่ในความพอเหมาะพอดีจะมีความสุข ชุกหัวนอนได้สะดวกสบายบ้างพอประมาณ

ถ้ามีธรรมเข้าตรงไหนจะมีความสุข มีความสุขที่ตรงนั้น ถ้ากิเลสเข้าตรงไหนหาความสุขไม่มี โลกจะตายอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะความติดดินไปตามกิเลสตัณหานั้นแหละ ที่ไหนว่าเจริญ ๆ มันเจริญลม ๆ แล้ง ๆ หาความสัตย์ความจริงไม่มี ก็คือกิเลสหลอกโลก

ทั้งหลายนั้นแหละ หลอกเป็นลมๆ แล้งๆ ความอยากที่เป็นไปตามกิเลสมันก็อยากไม่พอ อยากทุกอย่างทุกอย่าง รับประทานอิมแล้วอันหนึ่งมันไม่อิมนะ จิตดวงนี้ไม่เคยอิม มีหัวใจอยู่ตลอดเวลาคือจิตดวงนี้ ที่มีกิเลสเข้าครอบงำจิตใจ กลายเป็นใจที่รุ่มร้อนขุ่นมัว ตีตติ้นตลอด ถ้าธรรมแทรกเข้าไปแล้วจะมีความสงบร่มเย็นบ้างพอประมาณ

เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้อบรมจิตใจ เพราะจิตใจนี้ตีตติ้นตลอดเวลา เนื่องจากกิเลสตัวเป็นไฟอยู่ภายในใจ ไฟจ่อเข้าไปตรงไหนก็เข้าไปตรงไหน ดิ้นทั้งนั้นๆ นอกจากคนตาย เผาทั้งหมดยังเหลือแต่กระดูก จนกระทั่งกลายเป็นเถ้าเป็นถ่านก็ไม่ตีตติ้น นั่นคือคนตายแล้ว คนที่มีชีวิตอยู่ถูกกิเลสจี้เข้าไปๆ จึงต้องตีตติ้นทั่วโลก ดินแดน ไม่มีใครอยู่เป็นความสงบสุขได้ภายในจิตใจ สมบัติเงินทองข้าวของจะมีมากน้อยเพียงไรนั้นอยู่นอก มาช่วยไม่ได้ ช่วยกิเลสที่เป็นพินเป็นไฟเผาไหม้สัตว์โลกนี้ช่วยไม่ได้ นอกจากธรรมซึ่งเป็นน้ำดับไฟอย่างเดียวเท่านั้นช่วยได้

มันจะตีตติ้นเหาะเหินเดินเมฆไปไหนก็ตาม ถ้าธรรมได้จับเข้าไปตรงไหน จะสงบตัวลงไปๆ ท่านจึงสอนให้อบรมจิตใจ ใจนี้เป็นสำคัญมาก เป็นเจ้าตัวการครอบโลกธาตุ มีใจเป็นผู้ปกครองทั้งนั้น เป็นใหญ่เป็นโตในโลกอันนี้ สุดท้ายก็เป็นบ่อของกิเลสจนได้นั้นแหละ ถ้าไม่มีธรรมเข้าครอบครอง จึงขอให้พากันมีธรรม

คำว่าธรรมๆ นี้ได้ยื่นแต่ชื่อแต่นาม ไม่เคยเข้าไปสัมผัสสัมพันธ์ภายในใจ จึงไม่มีความตื่นเต้น ไม่มีความรู้เนื้อรู้ตัวให้ฟิตตัวให้ดีขึ้นไปด้วยความตื่นเต้นในความดีของตนคือธรรมที่เข้าสัมผัสใจ ท่านจึงสอนให้อบรมจิตใจภาวนา ใจเป็นของเล็กน้อยเมื่อไรทุกข์ทั่วโลกดินแดนก็มารวมอยู่กับใจ ใจเป็นผู้แบกหามเรื่องกองทุกข์ทั้งหลายด้วย ถ้าใจมีธรรมภายในใจ ธรรมนั้นก็ประคองจิตใจให้มีความสงบร่มเย็น สว่างกระจ่างแจ้งขึ้นมากที่ใจนั้นแหละ ตัวมีตบอดที่สุดก็คือใจ ตัวจะสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นมากก็คือใจ เพราะธรรมชะล้างให้มีความสะอาดสะอาดขึ้น

ธรรมที่นำมาสอนโลกจนกระทั่งทุกวันนี้ก็ออกมาจากใคร ก็ออกมาจากพระพุทธเจ้าผู้ทรง โลกวิทู สว่างกระจ่างแจ้งตลอดเวลาครอบโลกธาตุ ธรรมประเภทนี้แลนำมาสอนโลก ไม่ได้เอาธรรมมีตบอดมาสอนโลก เพราะโลกนี้มันมีตบอดอยู่แล้ว เอาความสว่างไสวคือธรรมสอดแทรกเข้ามา สอนเข้ามาให้รู้ดีรู้ชั่วและประพฤติดีเป็นคนดี ละชั่ว ทำดี ไปเรื่อยๆ จิตใจก็สว่างงาม ถ้าจิตใจได้รับธรรมเข้าสู่ใจแล้วจะสว่างงาม แม้จะเข้าไปอยู่ในสถานที่ใดก็มีความสว่างงามอยู่ในสถานที่นั้น

เช่น พระท่านอยู่ในป่าโนเขา ท่านภาวนาสงบบงเบียบ นั่นท่านผู้ทรงอรรถทรงธรรมทรงมรรคทรงผล ท่านสว่างงามอยู่ในภูเขานั้นแหละ โลกนี้ประดับประดา ตกแต่ง มีแต่จะให้สวยให้งาม ปลุกบ้านปลุกเรือนก็จะเอาไปแข่งชั้นดาวดึงส์เทวโลก

พรหมโลกนุ่ แต่เจ้าของตำ แม้จะไปอยู่ที่ไหนก็เหมือนเอาศพเอาเมรุขึ้นไปตั้งไว้หอปราสาท มีความหมายอะไรหอปราสาทบรรจุศพ จิตใจของเรามีความสกปรก ไปอยู่ที่ไหนมันก็สกปรกอยู่ที่นั่นแหละ เพราะฉะนั้นจงชำระจิตใจให้สว่างงาม อยู่ที่ไหนงามหมดใจ ถ้าลงใจได้มีความสว่างงาม อยู่ที่ไหนสบายหมด ไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวายกับสิ่งใด ไม่มีอะไรพอดิบพอดียิ่งกว่าธรรมครองใจ ถ้าธรรมได้ครองใจสบายไปหมด หายกังวลไปทุกสิ่งทุกอย่าง

ที่จิตพัวพันอยู่ตลอดเวลานี้ก็เพราะกิเลสตัวยุ่งเหยิงวุ่นวาย ทำจิตใจให้เดือดร้อนขุ่นมัวตลอด หากความสุขไม่ได้ เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้อบรมจิตใจ เฉพาะอย่างยิ่งการภาวนา ศาสดาองค์เอกของเราตรัสรู้ขึ้นมาด้วยการภาวนา พระสาวกทั้งหลายที่เป็น สงฆ์ สรรณ คัจฉามิ ของพวกเรานี้ก็เพราะการภาวนา ท่านสว่างงามขึ้นมาธรรมนั้นสว่างงามขึ้นมากับผู้ที่ภาวนา พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ นั่นคือคลังแห่งธรรม ท่านสว่างงามนำไปสอนโลก โลกก็เลยรู้ดีรู้ชั่วรู้หนักรู้เบา ทำจิตใจของตนให้มีความสว่างงามไปตามธรรมท่านที่สอนไว้ ก็ค่อยเป็นคนดีคนดีเป็นคนมีราคามีราคาบ้าง

เวลานี้เราได้ถามดูตัวของเราบ้างหรือไม่ว่า เรามีราคามีราคาในตัวพอที่จะพึงเป็นพึงตายได้บ้างหรือไม่ หรือมีแต่ความติดความดี้นหาจุดหมายปลายทางไม่มี ติดดินไปไหนก็ลงพื้นลงไฟถูกเผาไหม้ตลอดเวลา นั่นคือกิเลสหลอกสัตว์โลกให้ติดให้ดี้น ดิ้นไปไหน ๆ ก็อยู่ในข่ายแห่งกิเลสพัวพันตลอดเวลาหาความสุขไม่ได้ ให้พากันอบรมจิตใจให้มีความสงบเย็นใจ เฉพาะอย่างยิ่งจิตตภาวนาเป็นสำคัญมาก ในพุทธศาสนานี้จะเด่นอยู่ที่จิตตภาวนาของผู้ปฏิบัติธรรม ในตำรับตำราท่านก็แสดงเข้ามาที่หัวใจเรา เพราะหัวใจมันมีแต่ไฟเผาไฟ โรคทางใจนี้เป็นโรคเรื้อรังมาตั้งกับตั้งกัลป์ คือโรคกิเลส เอาธรรมเข้าไปชะล้างให้มีความสงบเย็นผ่องใสขึ้นมา ใจจะมีความสงบเย็นและผ่องใสขึ้นมา อยู่ที่ไหนค่อยสบาย ๆ เมื่อชำระล้างมากเข้าเท่าไรใจยิ่งมีความสว่างงามขึ้นโดยลำดับ

จิตตภาวนาทำคนให้มีคุณค่า ทำหัวใจของเราให้มีคุณค่ามีราคาขึ้นมา เพราะจิตตภาวนาเป็นสำคัญที่สุด ด้วยเหตุนี้เองศาสดาองค์เองจึงประทานธรรมโอสธอันนี้ไว้สำหรับรักษาโรคกิเลสตัณหาภายในใจนั้นให้สงบเย็นลงไปด้วยจิตตภาวนา คำว่าจิตตภาวนานี้เป็นของเล่นเมื่อไร ถ้าจิตได้รวมลงให้เห็นในหัวใจของเราดูซิแต่ละดวง ๆ นี้ ทั้งวันวันนั้นจะมีความกระหึ่มขี้มย้อยอยู่กับผลของตน ที่ภาวนาได้รับความสงบเย็นนั้นแล แม้กาลเวลาจะผ่านไปแล้ว แต่อารมณ์แห่งจิตใจที่ได้รับความแปลกประหลาดอัศจรรย์ในเวลาภาวนานี้ จะมาสัมผัสสัมพันธ์อยู่ที่ใจของเราให้มีความเอิบอิ่มทั้งวันทีเดียว

นี่ละสมบัติของธรรมเป็นสมบัติที่เลิศเลออย่างนี้ ใครสัมผัสเข้าไปแล้วมีความปีติยินดีเฝือบิ่มตลอดเวลา เพียงสมาธิเท่านั้นก็พอใจแล้ว จิตที่เป็นสมาธิรวมลงใน เช่นอย่างเรานั่งภาวนาในคืนวันนี้จิตรวมสงบเงียบไม่มีอะไรคิดปรุงรุกรวนใจ มีแต่ความสว่างงามของใจเท่านั้น ใจจะแสดงความอัศจรรย์ขึ้นมาให้เห็นอย่างชัดเจน ที่นี้เมื่อใจผ่านเรื่องนี้ไปก็ไปคละเคล้ากับเรื่องกิเลสตัณหาเป็นพินเป็นไฟเหมือนโลกทัวๆ ก็ตาม แต่อารมณ์ของใจที่ได้อาศัยความอัศจรรย์แห่งธรรมในเวลาตณภาวนานั้น แม้เรื่องจะผ่านไปแล้วก็ยังเป็นอารมณ์ให้อบอุ่นภายในใจทั้งวัน ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย นี่ละธรรมสมบัติเข้าถึงใจแล้วเฝือบิ่มไม่มีคำว่าเพ้อ มีแต่ความเฝือบิ่มตลอดเวลา

ให้พากันอบรมจิตใจให้ได้รับความสงบร่มเย็นบ้างนะเราชาวพุทธ ไปที่ไหนๆ ก็มีแต่กิเลสหลุดลากลไปต่อหน้าต่อตาทั้งเขาทั้งเราไม่มีใครอายใคร เพราะใครก็กิเลสเต็มตัวๆ กิเลสไม่เคยอายใครทั้งนั้นแหละ ถ้าสายตาของธรรมดูแล้วมันดูไม่ได้นะ เหมือนบ้ำติดดินอยู่ทั้งวันทั้งคืน ติดดินด้วยทะนงตนว่าเราดีนะนั่นนะไม่ใช่เล่น ติดเพื่อนั้นติดเพื่อนี้ ว่าเป็นของดิบของดี สายตาของธรรมจับเข้าไปนี้มันเหมือนบ้ำกันทั้งโลกนั้นแหละ โลกอันนี้โลกบ้ำกิเลสตัณหา โลกพาดิตพาดิน โลกตื่นเงา ความสุขความเจริญไม่ทราบอยู่ที่ไหนพากันตื่นเป็นบ้ำกันไปอย่างนั้น

กิเลสหลอกสัตว์โลก ธรรมมีในใจจับดูนี้รู้หมดนะ ท่านผู้ที่บริสุทธิ์พระพุทธเจ้าสาวกทั้งหลายดูสัตว์โลกนี้แบบที่วานี้ละ เหมือนดูคนบ้ำ ไม่ได้เป็นเหมือนคนดี มันเหมือนบ้ำ แล้วหยิ่งด้วยความเป็นบ้ำของตัวเองอีกด้วยไม่ใช่ธรรมดา บ้ำนี้บ้ำหยิ่งตัวเองไปที่ไหนก็หยิ่งๆ หยิ่งยศ หยิ่งลาภ หยิ่งความสรรเสริญเยินยอ หยิ่งฐานะสมบัติว่ามีนั้น มีนี้ ตัวเองไม่มีอะไรก็ไปอาศัยเขา ไปเกาะเขาแล้วก็ไปหยิ่งกับตัวเอง นี่เรียกว่าบ้ำตื่นลมตัวเอง ธรรมเข้าสู่ใจแล้วไม่ต้องมีอะไรเข้ามาเพิ่มเติม พอตัวๆ นี่ละธรรม มีสมบัติคือธรรมภายในใจแล้วไม่ต้องไปหาอะไรมาเพิ่มเติม หากเป็นความกระหิ่มยั่มย่องอยู่ภายในจิตใจ ให้ท่านทั้งหลายหาสมบัติอันนี้เข้าสู่ใจ

ความมีความจนมิได้ด้วยกัน โลกนี้เป็นโลกอนิจจัง เป็นโลกกฎแห่งกรรม ต้องสวैयाไปตามมีตามเกิดของตนที่สร้างมามากน้อยเป็นธรรมดา แต่ยังงใจขอให้สั่งสมธรรมเข้าสู่จิตใจ แล้วจะมีความสว่างงาม ความทุกข์ความจนก็ทราบทัวว่าจน เราเกิดมาจากท้องแม่ที่แรกเราก็มีตัวล่อนจ้อนมา ไม่เห็นมีสมบัติเงินทองยศถาบรรดาศักดิ์จากไหนมาประดับประดา ก็มีตัวของเรากับกรรมของเรานี้เท่านั้น แต่เวลาออกมากระจัดกระจายทัวโลกดินแดนเลยเป็นบ้ำกันไปหมดทัวโลก

เรามีแต่ตัวของเรา เวลาตายไปแล้วก็มีแต่ตัวเท่านั้นละไป เขาไปส่งเสียที่เมรุเท่านั้น ไปถึงนั้นแล้วต่างคนต่างโลเลๆ ไม่ทราบผู้ตายตายแล้วไปไหน บางรายลงนรก

ลงอเวจีก็มี ที่จะไปสวรรค์ชั้นพรหมนี้มีน้อยมาก ไปก็ชนกันลงนรกนั่นละ บาปกรรมละ
 ขนลง ไปส่งกันแล้วก็กลับมาไม่เห็นได้เรื่องได้ราว ดูหัวใจตัวเองจะรู้เรื่องทันที ตายแล้ว
 ใครจะสงเสียหรือไม่สงเสีย บุญกุศลหรือธรรมมีภายในใจแล้วภูมิใจตลอดเวลา ถึง
 กาลเวลาแล้วก็ติดพันเดียวไปเลย นั่นคนมีบุญตายเป็นอย่างนั้น ต่างกับคนมีบาป เวลา
 จะตายนี้ทั้งติดทั้งดินหาสติสตั้งไม่ได้ ตกที่หลับที่นอนตกเตียงไม่มีสติ ตายไปด้วยความ
 ไม่มีสติแล้วก็จมไปเลย คนมีบุญมีกุศลมีสติสตั้ง ถึงกาลเวลาตายตายเหมือนโลกทั่วไป
 แต่จิตที่มีธรรมภายในใจมีที่ยึดที่เกาะ อาศัยธรรมนั้นเป็นตัวของตัวเองไปเลยทีเดียว
 สะดวกสบาย ให้พากันจำ

ให้ความเป็นอยู่ของตัวเองมันติดดินไปทางไหน ถ้าดูตัวเองพอเข้าใจแล้วจะ
 รู้จักวิธีปฏิบัติตัวเอง คติที่ไปของคนมีธรรมจะไปสุคติ เป็นความสุขสบาย อยู่สบายไป
 สบาย อยู่ที่ไหนสบายหมด เรียกว่าสุคติ แต่ทุกคนนี้อยู่ที่ไหนเป็นทุกข์ทั้งนั้น บาปกรรม
 ทำให้โลกเป็นทุกข์ บุญทำให้โลกมีความสุข ให้พากันสั่งสมความดีนี้ไว้ให้ดี เราเกิดใน
 ท่ามกลางพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เลิศเลอแล้ว สมควรที่จะน้อมศาสนาเข้ามาสู่ใจ เป็น
 เครื่องประดับใจของตนให้มีความอบอุ่นก็ยิ่งดี ยิ่งมีความเลิศเลอภายในตนแล้วนั้น
 ภูมิใจที่สุด ให้พี่น้องทั้งหลายจดจำเอาไว้

วันนี้ก็เทศน์เพียงเท่านั้นละ พอเป็นคติเครื่องเตือนใจ ทุกวันทุกวันมักจะได้เทศน์
 ทุกวันไม่มากก็น้อย ให้ยึดไปเป็นคติเครื่องเตือนใจ ในวาระสุดท้ายนี้ก็ขออวยพรปีใหม่
 ให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความเจริญในปีต่อไปนี้ พร้อมทั้งธาตุทั้งชั้นให้มีความสุข
 กายสบายใจ ใจให้มีความสุขความสบายไปด้วยอรรถด้วยธรรม จากนั้นผลทั้งหลายก็จะ
 เป็นที่สมหวังของบรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกัน การแสดงธรรมย่อๆ นี้ก็เห็นว่า
 สมควรแก่กาลเวลา ขอความสวัสดิ์จงมีแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz